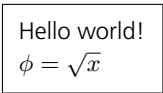

T_EX: meer dan tekstverwerken

T_EX is een elektronisch zetsysteem. Oorspronkelijk speciaal voor wiskundig zetwerk ontwikkeld door Prof. Donald E. Knuth, wordt T_EX nu gebruikt voor vrijwel alle denkbare tekstuele toepassingen: brieven, boeken, handleidingen, database uitvoer, flyers zoals deze, presentaties en interactieve documenten. T_EX is gratis en is beschikbaar voor vrijwel alle computer-platforms. Er is een levendige online gebruikersgemeenschap.

T_EX werkt met opmaakcodes, net als html/xml. Een voorbeeld van T_EX-invoer:

```
\documentclass{article}
\begin{document}
Hello world!\par
$ \phi = \sqrt{x} $
\end{document}
```


T_EX maakt uit deze invoer naar keuze een pdf-bestand of een afdruk op papier.

Met een wysiwyg tekstverwerker bent u waarschijnlijk sneller aan de slag, maar als u mocht besluiten de sprong naar T_EX te wagen dan zult u merken dat T_EX een praktisch en efficiënt stuk gereedschap is met enorme mogelijkheden.

T_EX is betrouwbaar

Technieken die goed werken voor een document van vijf pagina's werken even goed voor een boek van vijfhonderd. De extra inwerktijd verdient u ruimschoots terug omdat T_EX gewoon zijn werk blijft doen, hoe lang en complex het document ook wordt.

T_EX is professioneel

T_EX levert kwaliteitszetswerk af, dankzij ondersteuning van kerning en ligaturen, en gebruik van het beste afbreekalgoritme ter wereld. T_EX kan goede kwaliteit PostScript en pdf genereren. T_EX is dan ook in gebruik bij wetenschappelijke uitgeverij.

T_EX is actueel

- Rechtstreekse ondersteuning van pdf, met inbegrip van de interactieve voorzieningen hiervan. Met pdf_latex en het pdfscreen-pakket kunt u gemakkelijk presentaties maken. Met ConT_EXt is er nog veel meer mogelijk.
- XML/SGML: T_EX wordt hier ingezet voor het genereren van pdf- en gedrukte uitvoer. Pakketten zoals xmlT_EX en ConT_EXt kunnen xml rechtstreeks verwerken.
- Het Omega-project werkt aan ondersteuning voor Unicode.

T_EX kan in specialistische behoeften voorzien

Dankzij het open karakter en de programmeerbaarheid van T_EX kunnen slimme T_EX-gebruikers oplossingen bedenken voor hun specifieke problemen, die ze dan aan de gemeenschap ter beschikking stellen. Hieraan hebben wij het bestaan te danken van BibT_EX voor het automatisch genereren van bibliografieën uit een database, en van Makeindex voor het automatisch genereren van registers. Voor niet-westerse talen, bladmuziek, presentaties en diagrammen zijn oplossingen van hoog niveau ontwikkeld voor gebruikers door gebruikers, getuige de voorbeelden op deze pagina.

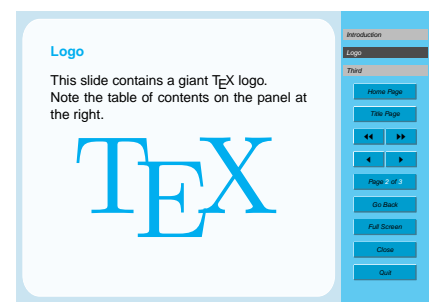
T_EX leent zich voor automatische verwerking

In Unix-omgevingen wordt T_EX dan ook dankbaar ingezet om automatisch pdf te genereren uit bijvoorbeeld DocBook (Linux Documentation Project) of texinfo (het bronformaat voor documentatie voor GNU software).

Herkomst van de figuren. Het arabtex voorbeeld is ontleend aan de ArabT_EX documentatie. Het is de aanhef van een traditionele vertelling. Het xypic diagram en het lilypond muziekfragment zijn eveneens ontleend aan de documentatie van de corresponderende pakketten. De MetaPost-figuur is gebaseerd op een bijdrage van Huib van de Stadt.

$$\sum_{i=1}^{qT-1} u_i^2 + \sum_{i=0}^{T-1} \mu_i \left\{ \left[\sum_{j=0}^{q-1} x_j u_{iq+j} \right] - v_i \right\}$$

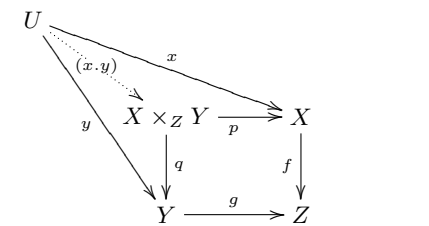
Wiskunde

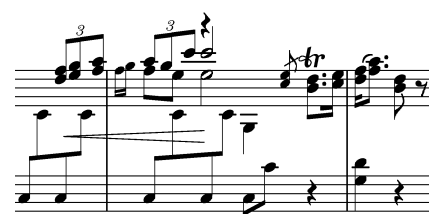
pdfscreen

مَجَا وَحَمِيْرُهُ الْعَشْرَةَ
 اِشْتَرَى مَجَا عَشْرَةَ حَمِيْرٍ فَرِحَ بِهَا وَسَاقَهَا اَمَامَهُ، ثُمَّ رَكِبَ
 وَاجَدًا بِهَا. وَفِي الطَّرِيْقِ عَدَّ حَمِيْرَهُ وَهُوَ رَاكِبٌ، فَوَجَدَهَا
 تِسْعَةً. ثُمَّ نَزَلَ وَعَدَّهَا فَرَأَاهَا عَشْرَةَ فَقَالَ:
 اَمْشِيْ وَاكْسِبِيْ حِمَارًا، اَفْضَلُ مِنْ اَنْ اُرْكَبَ وَاُخْسَرَ حِمَارًا.

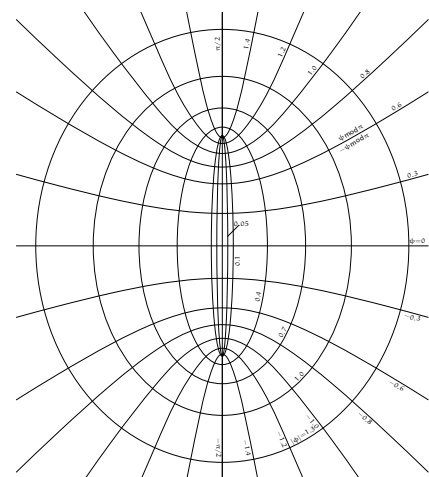
ArabT_EX

xypic

Lilypond

MetaPost

Beginnen met T_EX

Websites om u nader te oriënteren:

- www.ntg.nl, de website van de Nederlandstalige T_EX Gebruikersgroep
- www.tug.org, de website van de internationale T_EX Users Group. Hier vindt u ook een goede 'Getting Started' pagina.
- Speciaal voor Mac gebruikers: www.esm.psu.edu/mac-tex/.

T_EX op cd

Zowel commerciële als sommige niet-commerciële leveranciers bieden T_EX-systemen op cd. Informatie hierover vindt u op hun respectievelijke websites.

De T_EX Live cd, die u toegestuurd krijgt als u lid wordt van de NTG, ondersteunt een groot aantal systemen: Windows, Mac OS X, Linux en diverse Unix varianten. U kunt naar keuze T_EX vanaf deze cd draaien of op uw harde schijf installeren.

U kunt de T_EX Live cd ook bestellen bij bijvoorbeeld Lehmanns Bookshop (www.lob.de). Deze boekhandel heeft ook een aantal boeken over T_EX en L^AT_EX in zijn catalogus.

T_EX software downloaden

U kunt de meeste niet-commerciële en sommige commerciële T_EX-systemen ook van het Internet downloaden. In de eerste plaats zijn er de CTAN servers. CTAN staat voor 'Comprehensive T_EX Archive Network'. Vrijwel alles wat u met betrekking tot T_EX zou willen downloaden is hier te vinden. CTAN servers in de buurt zijn:

- [ftp.ntg.nl/pub/tex-archive](ftp://ftp.ntg.nl/pub/tex-archive)
- [ftp.dante.de/pub/tex](ftp://ftp.dante.de/pub/tex)
- [ftp.belnet.be/packages/CTAN/](ftp://ftp.belnet.be/packages/CTAN/)

Al deze servers voeren dezelfde bestanden. De T_EX Live cd-images vindt u onder `systems/texlive`.

Voor Linux is echter de meest praktische oplossing om de teT_EX-packages uit de distributie te installeren.

L^AT_EX en ConT_EXt

Het gebruik van een formaat zoals L^AT_EX neemt auteurs veel werk uit handen. L^AT_EX voegt voorzieningen toe zoals puntenlijsten, automatische inhoudsopgaven en automatisch genummerde hoofdstukken en voetnoten.

Een modern alternatief is ConT_EXt, dat uitblinkt in geavanceerde layout, in ondersteuning van de interactieve mogelijkheden van pdf en in integratie van grafische elementen. ConT_EXt volgt actuele ontwikkelingen op de voet. Neem een kijkje op www.pragma-ade.nl en abonneer u daar op de ConT_EXt discussie-lijst.

De NTG

T_EX-gebruikers vinden elkaar in T_EX gebruikersgroepen; voor Nederland en België is er de NTG, voluit de Nederlandstalige T_EX Gebruikersgroep.

De NTG houdt tweemaal per jaar een gebruikersbijeenkomst met interessante lezingen. Het tijdschrift van de NTG, de MAPS, verschijnt eveneens tweemaal per jaar, en bevat zowel artikelen voor beginnende gebruikers als informatie over de nieuwste ontwikkelingen. Tevens steunt de NTG internationale initiatieven.

Onze website is www.ntg.nl. U kunt zich daar aanmelden als lid, of u abonneren op een aantal mailinglists, of kijken wat er zoal gebeurt op T_EX-gebied in binnen- en buitenland.